

Warszawa, 25.04. 2008 r.

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER GOSPODARKI
Waldemar Pawlak

DRG-II-0700-7-MP/08
L. dz.: 3075

SECRETARIAAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 30.04.08
nr. 2122 podpis. U. Or

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 29.04.08.
nr. 2529 podpis. C

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na przekazane przy piśmie z dnia 2 kwietnia 2008 r. (sygn.: BPS/DSK-043-264/08), oświadczenie Senatora RP Jana Wyrowińskiego, uprzejmie informuję co następuje.

Od początku lat 90. udział wydatków na B+R w PKB stopniowo się obniżał z 0,96% w roku 1990 do 0,56 % w roku 2006. Działo się tak pomimo, że wydatki na B+R w cenach bieżących systematycznie rosły - z 4796,1 mln zł w roku 2000 do 5892,8 mln zł w roku 2006. W polskich warunkach istotny udział w wydatkach na B+R mają nakłady budżetowe. Ich udział w 2006 r. wynosił 57,5%.

Wydatki na B+R mają decydujący wpływ na poziom innowacyjności gospodarki. Dowodem na to są publikowane corocznie wyniki raportu *European Innovation Scoreboard*, w którym dane o niskim udziale nakładów na B+R przekładają się na niską pozycję Polski pod względem poziomu innowacyjności gospodarki.

Strategia Lizbońska, przyjęta przez Radę Unii Europejskiej w 2000 r. w Lizbonie, zobowiązuje państwa członkowskie do podejmowania działań w czterech kluczowych obszarach: innowacyjności (gospodarce opartej na wiedzy), liberalizacji rynków (telekomunikacji, energii, transportu oraz rynków finansowych), przedsiębiorczości oraz spójności społecznej. Obszary te wymagają odpowiedniego współdziałania sfery badań

i rozwoju. W tym celu uznano za niezbędne osiągnięcie poziomu nakładów na B+R równego 3% PKB w roku 2010. Dla zdynamizowania realizacji Strategii Lizbońskiej państwa członkowskie UE zobowiązały się do przygotowania Krajowych Programów Reform, w których miały zostać określone działania realizujące cele Strategii. Pod koniec 2005 r. Rząd RP przyjął Krajowy Program Reform na lata 2005-2008, w którym założono, że udział wydatków na B+R w stosunku do PKB wyniesie 1,65% w 2008 r.

W Narodowym Planie Rozwoju na lata 2004-2006 przyjęto, że do 2006 roku nakłady na B+R wzrosną do 1,5% PKB. Natomiast w przyjętych przez Radę Ministrów i wynegocjowanych z Komisją Europejską „Podstawach Wsparcia Wspólnoty. Promowanie rozwoju gospodarczego i warunków sprzyjających wzrostowi zatrudnienia.” prognozowano wzrost udziału nakładów na B+R w PKB do 1,5% w 2008 roku.

W przyjętym przez Rząd RP pod koniec 2006 r. dokumencie *Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015*, określającym strategiczne cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić założono, że 1,5% udziału nakładów na B+R w PKB zostanie osiągnięty w 2010 r., natomiast w 2015 r. wskaźnik ten będzie wynosił 2,0%.

Obecnie według najnowszych prognoz zawartych w przygotowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, projekcie dokumentu *Strategia rozwoju nauki w Polsce do 2015 roku* przewiduje się osiągnięcie 1,7% udziału nakładów na B+R w stosunku do PKB w 2013 r., natomiast w roku 2015 – 2,0%.

Podstawowe znaczenie dla zwiększenia nakładów na B+R w latach 2007-2015 będą miały środki budżetowe. Zwiększanie finansowania działalności B+R ze środków publicznych ma duże znaczenie dla zwiększania wydatków pozabudżetowych. Doświadczenia krajów o rozwiniętej gospodarce opartej na wiedzy wskazują, że poziom finansowania budżetowego przekłada się dodatnio na poziom finansowania ze źródeł pozabudżetowych. Dane OECD wskazują, że zależność taka może być zobrazowana przez liniową zależność progową. Próg ten wynosi od 0,4 do 0,6% PKB finansowania budżetowego B+R. Powyżej tego progu wzrost finansowania budżetowego B+R powoduje średnio trzy- i czterokrotnie szybszy wzrost finansowania pozabudżetowego. Natomiast poniżej tego progu środki budżetowe wystarczają zazwyczaj jedynie na potrzeby związane z przetrwaniem struktur nauki (finansowanie działalności statutowej i podtrzymywanie badań podstawowych). Należy w tym miejscu zauważyć, że wspomniana zależność progowa w różnych warunkach gospodarek krajowych może mieć różną siłę i zależy od istnienia odpowiednich struktur i powiązań pomiędzy sferami nauki i gospodarki.

Oprócz środków krajowych, drugim ważnym źródłem wzrostu nakładów na B+R będą środki pochodzące z funduszy strukturalnych UE wydatkowane w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Regionalnych Programów Operacyjnych i Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.

W celu zachęcenia przedsiębiorców do ponoszenia wydatków na działalność B+R stosowana jest szeroka gama instrumentów polegających na ulgach podatkowych, preferencjach kredytowych oraz na bezpośrednich przysporzeniach finansowych.

Wsparcie działalności B+R odbywa się bardzo często w formie dotacji przyznawanych przez ministra właściwego do spraw nauki. Od 2006 r. przedsiębiorcy mogą korzystać z szeregu instrumentów wprowadzonych ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1484 z późn. zm.). Zaliczają się do nich:

- kredyt technologiczny, przeznaczony na sfinansowanie inwestycji polegającej na zastosowaniu nowej technologii (własnej lub nabytej) i uruchomieniu produkcji nowych lub zmodernizowanych wyrobów w oparciu o tę technologię. Przedsiębiorca po udokumentowaniu sprzedaży towarów i usług powstałych w wyniku inwestycji może ubiegać się o umorzenie do 50% wartości otrzymanego kredytu;
- uzyskanie statusu centrum badawczo-rozwojowego (CBR), którego posiadanie upoważnia do zwolnień podatkowych, oraz umożliwia tworzenie funduszu innowacyjności z comiesięcznego odpisu, wynoszącego nie więcej niż 20% przychodu uzyskanego w danym miesiącu. Środki funduszu przeznacza się na pokrywanie kosztów prowadzonych prac B+R;
- możliwość odliczania przez przedsiębiorcę od podstawy opodatkowania do 50% ceny zakupu nowej technologii od polskich lub zagranicznych jednostek naukowych;
- możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów wydatków na prace rozwojowe, niezależnie od wyniku, jakim się zakończyły;

Rozwiązania zawarte w ww. ustawie są monitorowane i systematycznie doskonalone, czego przykładem jest kolejna nowelizacja ustawy, będąca obecnie przedmiotem prac Sejmu.

Innym zagadnieniem jest ograniczony dostęp przedsiębiorców do rynków kapitałowych. Również w tym zakresie daje się zauważyć istotny postęp. Przebiega on dwutorowo. Z jednej strony z inicjatywy Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w 2007 r. został uruchomiony alternatywny system obrotu pod nazwą *NewConnect* przeznaczony dla małych firm technologicznych o wysokim potencjale wzrostu. Stwarza to możliwość bezkosztowego pozyskiwania przez te firmy kapitału na inwestycje rozwojowe,

w tym i na badania, pochodzącego od prywatnych inwestorów. Z drugiej strony ważną rolę w tym obszarze powinno odgrywać partnerstwo publiczno-prywatne (PPP), którego cechą jest rozłożenie ryzyka inwestowania. W przypadku finansowania B+R mechanizm polega na współpracy władz publicznych z podmiotami prywatnymi (instytucjami finansowymi, takimi jak banki, fundusze inwestycyjne, fundusze wysokiego ryzyka), w ramach której instytucja finansowa prowadząca działania operacyjne związane z wdrożeniem projektu B+R ponosi związane z tym ryzyko, natomiast władza publiczna interweniuje poprzez redukcję tego ryzyka. Przykłady takich interwencji można znaleźć w niektórych działaniach podejmowanych w latach 2004-2006 w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, a obecnie w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013.

Oprócz działań, które bezpośrednio ukierunkowane są na wzmacnianie relacji nauki z gospodarką, duże znaczenie mają działania ukierunkowane na zwiększenie efektywności badań, a w tym reforma systemu finansowania nauki. W 2007 r. dokonano kolejnej nowelizacji ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. Nr 238, poz. 2390, z późn. zm.), wprowadzając m.in. nowe formy finansowania uczestnictwa polskich jednostek naukowych w projektach międzynarodowych realizowanych z udziałem partnerów zagranicznych. W miejsce dotychczasowych projektów badawczych specjalnych i uczestnictwa w badaniach naukowych lub pracach rozwojowych będących częścią programów UE lub innych programów międzynarodowych, pojawiły się projekty międzynarodowe, realizowane w ramach programów UE albo innych programów międzynarodowych, współfinansowane z zagranicznych środków finansowych nie podlegających zwrotowi oraz projekty międzynarodowe nie podlegające współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych.

Ponadto na podstawie ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. (Dz.U. Nr 115, poz. 789) zostało utworzone Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Do głównych zadań Centrum należy wspieranie komercjalizacji i innych form transferu wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki, wspieranie rozwoju kadry naukowej, w szczególności udziału młodych naukowców w realizacji programów badawczych i międzynarodowych programów mobilności naukowców. Utworzenie tej jednostki jest wyznacznikiem standardów obowiązujących w UE oraz w krajach OECD, które pozwalają na rozdzielność i niezależność instytucji przydzielających zespołom badawczym środki finansowe na określone programy badań, od instytucji politycznej - ministerstwa dysponującego środkami na naukę.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oprócz finansowania samych dotacji przeznacza również znaczące środki na:

- 1/ projekty własne obejmujące badania podstawowe z określonej dyscypliny naukowej lub interdyscyplinarne, w tym prowadzone w celu przygotowania rozprawy habilitacyjnej,
- 2/ projekty promotorskie i projekty zamawiane o tematyce wybranej spośród priorytetowych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych określonych w krajowym programie ramowym (w tym program POL-POSTDOC),
- 4/ projekty specjalne obejmujące badania naukowe lub prace rozwojowe będące częścią międzynarodowego programu – niepodlegające współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych,
- 5/ projekty rozwojowe – obejmujące badania stosowane lub rozwojowe ukierunkowane na zastosowanie w praktyce,
- 6/ części badawcze ustalone w programach wieloletnich ustanowionych zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych,
- 7/ projekty badawcze finansowane lub współfinansowane z bezzwrotnych środków Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Do zwiększania wydatków na badania i ich efektywności powinna się również przyczynić całościowa reforma systemu nauki w Polsce, której kierunki zostały niedawno zaprezentowane w przygotowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dokumencie *Projekt założeń reformy systemu nauki i reformy systemu szkolnictwa wyższego*.

Wymienione powyżej inicjatywy wraz ze stopniowym zwiększaniem nakładów na B+R powinny przyczynić się do stopniowej niwelacji luki, która pod względem innowacyjności gospodarki dzieli Polskę od światowych liderów.

